

عربستان سعودی، پاکستان و ترکیه در مکه یک توافق دفاعی مشترک امضا کردند

راديو فردا

۱۶/مرداد/۱۴۰۵

محمد بن سلمان، ولیعهد عربستان سعودی (وسط)، رجب طیب اردوغان، رئیس‌جمهوری ترکیه (چپ)، و شهباز شریف، نخست‌وزیر پاکستان، پس از امضای «توافق‌نامه دفاع مشترک مکه»

عربستان سعودی، پاکستان و ترکیه روز جمعه ۱۶ مرداد در مکه یک توافق دفاعی مشترک امضا کردند که می‌تواند متحدان ایالات متحده را در میانه درگیری‌های خاورمیانه بیش از پیش به هم نزدیک کند.

این کشورها می‌گویند توافق یاد شده علیه کشور خاصی نیست. با این حال، از زمان حمله آمریکا و اسرائیل به ایران در ۹ اسفند پارسال، تهران و متحدانش به عربستان و دیگر کشورهای خلیج فارس حمله کرده و ارسال انرژی از سوی آن‌ها به بازارهای جهانی را مختل کرده‌اند.

در بیانیه مشترک این سه کشور آمده است که این توافق با هدف تقویت بازدارندگی جمعی در برابر هرگونه اقدام تهاجمی طراحی شده و تصریح می‌کند که حمله مسلحانه به هر یک از سه کشور، به منزله حمله به همه آن‌ها تلقی خواهد شد.

این پیمان پس از نزدیک به یک سال مذاکره به دست آمده است.

هرچند بیانیه سه کشور جزئیات مشخصی از تعهدات طرفین در قالب «توافق دفاعی مشترک مکه» ارائه نکرد، اما تأکید دارد که این پیمان با هدف تقویت امنیت جمعی و ترویج صلح، امنیت و ثبات در منطقه و فراتر از آن منعقد شده است.

به گزارش خبرگزاری رویترز، این سه کشور به‌طور ویژه نگران رویکردهای نظامی تهاجمی‌تر اسرائیل و همچنین ایران هستند، آن هم در شرایطی که متحد دیرینه‌شان، ایالات متحده، در مهار بحران‌های منطقه‌ای با دشواری روبه‌رو است.

ترکیه دومین ارتش بزرگ ناتو را در اختیار دارد. عربستان، قدرتمندترین کشور خلیج فارس، میزبان مقدس‌ترین اماکن اسلامی و از بزرگ‌ترین صادرکنندگان نفت جهان است، و پاکستان نیز تنها کشور مسلمان دارای سلاح هسته‌ای است.

شهباز شریف، نخست‌وزیر پاکستان، همراه با فرمانده قدرتمند ارتش، عاصم منیر، پیش از ورود رجب طیب اردوغان، رئیس‌جمهور ترکیه، در مکه حج عمره را به‌جا آورد. آن‌ها با محمد بن سلمان، ولیعهد عربستان، دیدار کردند.

ترکیه و عربستان: توافق مکه تهدید علیه کشور خاصی نیست

رجب طیب اردوغان، رئیس‌جمهور ترکیه، ساعتی بعد از اعلام خبر انعقاد این توافق، در شبکه ایکس نوشت توافق دفاع مشترک مکه میان ترکیه، عربستان سعودی و پاکستان برای پیوستن همه «کشورهای برادر» که خواهان صلح، رفاه و ثبات منطقه هستند، باز است.

اردوغان نوشت این توافق بر پایه «بازدارندگی جمعی» است و به گسترش همکاری‌های امنیتی و دفاعی، توسعه پروژه‌های مشترک صنایع دفاعی و مبارزه با تروریسم کمک خواهد کرد.

او افزود این توافق هیچ کشوری را هدف قرار نمی‌دهد.

برهان‌الدین دوران، مدیردفتر ارتباطات ریاست‌جمهوری ترکیه، هم در شبکه اجتماعی ایکس نوشت: «توافق مکه علیه هیچ کشور خاصی نیست، امنیت مشترک و بازدارندگی جمعی سه کشور را تقویت خواهد کرد و از این طریق، نقش مهمی در حفظ صلح و ثبات در منطقه ما ایفا خواهد کرد.»

رائد کریملی، معاون وزیر خارجه عربستان در امور دیپلماسی عمومی، نیز در پیامی در شبکه اجتماعی ایکس نوشته: «این توافق تلاشی برای ایجاد یک محور نظامی یا یک بلوک فرقه‌ای نیست. این توافق همچنین با هیچ‌گونه جاه‌طلبی هسته‌ای یا مسابقه تسلیحاتی ارتباطی ندارد، بلکه تمرکز آن بر ایجاد توانمندی‌های پایدار است.»

او افزوده که این توافق دفاعی مشترک با ترکیه و پاکستان، ارتباطی با «هیچ‌گونه جاه‌طلبی هسته‌ای» ندارد و تهدیدی برای هیچ کشوری در منطقه محسوب نمی‌شود.

توافقی مبتنی بر همکاری‌های نظامی دیرینه

پاکستان دهه‌ها به نیروهای عربستان آموزش و کمک فنی ارائه داده و ترکیه و پاکستان نیز در زمینه تبادل ناوهای جنگی و هواپیماهای آموزشی همکاری داشته‌اند. در سال ۲۰۲۳، ریاض با خرید پهپادهای ترکیه‌ای موافقت کرد که آنکارا آن را بزرگ‌ترین قرارداد صادرات دفاعی خود خواند.

به گزارش رویترز در ماه مه، پاکستان از آن زمان حدود هشت هزار نیرو، جنگنده، پهپاد و سامانه پدافند هوایی به عربستان اعزام کرده و به دنبال گسترش همکاری‌های امنیتی در خلیج فارس بوده است.

خاورمیانه از زمان حمله هفتم اکتبر ۲۰۲۳ حماس به اسرائیل، نزدیک به سه سال است که درگیر بحران است و تقریباً همه کشورهای منطقه شاهد حملات فرامرزی یا حملات موشکی و پهپادی بوده‌اند. اسرائیل در غزه جنگیده، به جنوب لبنان حمله کرده، در سوریه مناطقی را تصرف کرده و همچنین دو کارزار هوایی علیه ایران انجام داده است.

ایران نیز به پایگاه‌های آمریکا و زیرساخت‌های غیرنظامی در عربستان، کویت، بحرین، قطر، امارات متحده عربی، عمان، اردن و اسرائیل حمله کرده است.

اگرچه ترکیه و پاکستان، در حاشیه خاورمیانه، از حملات مستقیم گسترده در امان مانده‌اند، اما هر دو نگران کاهش تنش‌هایی هستند که امنیت و اقتصادشان را تهدید می‌کند. برای عربستان، پیامدهای سه سال درگیری شدیدتر بوده و صادرات نفت و برنامه‌های توسعه بلندپروازانه آن را به خطر انداخته و پرسش‌هایی جدی درباره اتکاپذیری چتر امنیتی دیرینه آمریکا ایجاد کرده است.

واکنش نماینده مجلس ایران: برای ریاض امنیت نمی‌آورد

در همین حال، ابراهیم رضایی، عضو کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس شورای اسلامی، عربستان سعودی را به طور غیرمستقیم تهدید کرد که پیمان دفاعی مکه برای آنها امنیت به همراه نخواهد آورد.

رضایی در شبکه ایکس نوشت: «سعودی‌ها باید بدانند که توافق کاغذی با ترکیه و پاکستان برای آنها امنیت‌آور نیست، همان‌طور که سال‌ها شیردهی یکطرفه به آمریکایی‌ها برایشان امنیت نیاورد.»

او ریاض را به «گدایی امنیت» متهم کرده و به مقامات این کشور توصیه کرده به جای آن، سیاست‌هایشان را «اصلاح» کنند.

این در حالی است که جمهوری اسلامی در واکنش به حملات اسرائیل و آمریکا به ایران، به شماری از مناطق عربستان سعودی از جمله پایگاه‌های آمریکا و زیرساخت‌های غیرنظامی در این کشور حمله کرد.

این مطلب بخشی از:

گزارش‌های خبری

بایگانی

جهان